

IMF Survey

FON'UN GELİR VE HARCAMALARI

IMF Sınırlı Miktarda Altın Satışına Başlıyor

Yazan Glenn Gottselig
IMF Survey online
18 Eylül 2009

- Altın piyasasını sekteye uğratmamak için koruma önlemleriyle yürütülen satışlar
- IMF'nin yeni gelir modelinin önemli parçalarından biri
- IMF'nin düşük gelirli ülkelere yardım kapasitesini artırmak amacıyla altın satışı

Uluslararası Para Fonu (IMF) Yönetim Kurulu, Fon'un satışları uluslararası altın piyasasını sekteye uğratmaksızın yürüteceğini vurgulayarak kuruluşun elindeki altın stoklarının bir kısmının satışını onayladı.

Kurul, 403,3 ton yani Fon'un elindeki toplam altının yaklaşık sekizde birine denk gelen miktarda altının satışını onayladı. Satıştan elde edilen gelirle, 186 üyesi bulunan kuruluşun ülkelerin ekonomik ve mali politikaları ile diğer borçlanma dışı etkinliklerini izlemek için yapılan harcamalarını karşılamak üzere borçlanma gelirlerine daha az bağımlı olmasını sağlayacak olan yeni IMF gelir modelinin finansmanı sağlanacaktır. Bu sayede elde edilen paranın bir kısmı düşük gelirli ülkelere sağlanacak olan imtiyazlı kredilerin finansmanını artırmaya da destek olacaktır.

IMF Başkanı Dominique Strauss-Kahn, "Yönetim Kurulu'nun IMF finansmanına uzun vadeli sağlam bir taban sağlamak ve en yoksul ülkelerin büyük ihtiyaç duyduğu imtiyazlı kredileri artırmamıza olanak vermek üzere sınırlı miktarda altın satışına çok büyük bir destek vermesinden memnuniyet duyuyorum. Bu satışlar altın piyasasını sekteye uğratmaksızın, sorumlu ve saydam biçimde gerçekleştirilecektir" demiştir.

Piyasanın sekteye uğramasını engellemek üzere alınacak önlemler

Birleşik Devletler ve Almanya'nın ardından resmi olarak üçüncü en büyük altın stokuna sahip olan IMF, hareketlerinin altın piyasası üzerindeki olası etkilerine dikkatle yaklaşması gerektiğinin farkında. Elbette, büyük miktarlarda ve beklenmeyen altın satışları altın piyasasını sekteye uğratabilir.

IMF bu nedenle piyasanın sekteye uğramasını engellemek üzere bir dizi önlem alıyor. Bunlardan önemlileri arasında satılacak altın miktarının 403,3 ton ile kesin olarak sınırlandırılmış olması ve miktarın Yönetim Kurulu'nun yeni gelir modelini onayladığı Nisan 2008'den bu yana değişmemesi nedeniyle altın piyasasının bundan bir süredir haberdar olması yer alıyor.

Altın piyasalarında herhangi bir satış başlamadan önce IMF'nin piyasaları bilgilendirmesi ile sağlanacak olan saydamlık altın satışlarında kilit bir rol oynayacak. Piyasalardaki satışlardan önce, IMF altını ilgi göstermeleri halinde doğrudan merkez bankalarına ya da diğer devlet kuruluşlarına satmaya hazırlıklı olacak. Devlet sektörüne yapılacak bu satışlar piyasa fiyatları üzerinden gerçekleştirilecek ve resmi makamların elindeki toplam altın miktarını değiştirmeksizin bunların aktarılmasını sağlayacak.

IMF daha önce altın sattı mı?

IMF elindeki altınların bir kısmını farklı dönemlerde satmıştır.

Anlaşma Maddeleri'nde 1978 yılında yapılan bir değişikliğin ardından, IMF doğrudan altın satışını yalnızca mevcut piyasa fiyatları üzerinden yapabilmekte ya da bir üyenin borçları karşılığında söz konusu tarihteki piyasa fiyatlarına göre kararlaştırılan bir fiyattan altın kabul edebilmektedir. Bu altın işlemleri için toplam oyların yüzde 85 çoğunluğu gerekmektedir.

Başlıca altın işlemleri:

- **Takviye Satışları (1957–70).** IMF para rezervlerini takviye etmek için bu dönemde altın satmıştır.
- **Güney Afrika altını (1970–71).** IMF üyelerine bu yıllarda Güney Afrika'dan alınan altına kabaca karşılık gelen miktarlarda altın satmıştır.
- **ABD devlet tahvillerine yatırım (1956–72).** Operasyonel açıklarını kapatacak geliri elde etmek için, IMF elindeki altının bir kısmını Birleşik Devletler'e satmış ve elde ettiği geliri ABD devlet tahvillerine yatırmıştır. IMF rezervlerinin önemli ölçüde artmasının ardından, IMF bu altını ABD hükümetinden geri almıştır.
- **Açık artırmalar ve “telafi” satışları (1976–80).** IMF uluslararası para sisteminde altının rolünü azaltmak üzere üyeleri ile yaptığı anlaşmanın ardından o dönemdeki altın rezervlerinin yaklaşık üçte birini (50 milyon ons) satmıştır. Bu miktarın yarısı telafi sağlamak üzere o tarihteki resmi fiyat olan 35 SDR/ons üzerinden üyelere satılmış; diğer yarısı ise IMF'nin düşük gelirli ülkelere verdiği imtiyazlı borçları destekleyen Vakıf Fonunu finanse etmek üzere piyasada açık artırma ile satılmıştır.
- **Piyasa dışı altın işlemleri (1999–2000).** Aralık 1999'da, Yönetim Kurulu IMF'nin yoksul ülkelere borç affını finanse etmek üzere 14 milyon onsluk altının piyasa dışı işlem görmesini onaylamıştır.

Merkez Bankası Altın Anlaşması'na taraf olan merkez bankalarının başarılı şekilde uyguladığı yaklaşımın bir benzeri izlenerek piyasada yapılacak altın satışları zamana içinde aşamalı olarak gerçekleştirilecektir.

Ağustos ayında yenilenmiş olan bu anlaşma kapsamında, taraflar yılda toplam 400 tonluk satış tavan sınırı ile 27 Eylül 2009 tarihinden itibaren başlayacak olan beş yıllık süre içinde toplamda 2000 tonluk altın satışı tavan değerini ilan etmekte ve Fon'un satışlarının bu tavan değerler kapsamında gerçekleştirilebileceğini belirtmektedir.

Sonuç olarak, IMF'nin piyasada gerçekleştireceği altın satışları ilan edilen resmi satış hacmini aşmayacaktır.

Altın satışlarının sorumlu biçimde yürütülmesi konusunda piyasalara güvence vermek için altın satışları hakkında düzenli harici raporlar hazırlanacaktır.

Yeni gelir modeli için kilit önemdeki altın satışları

Yeni gelir modeli, Andrew Crocket başkanlığındaki IMF'nin Sürdürülebilir Uzun Vadeli Finansmanını İnceleme konusunda çalışan Önemli Kişiler Komitesi'nin Ocak 2007 tarihli [tavsiyelerine](#) dayanmaktadır. Komite, raporunda mevcut gelir modelinin eksikliklerini gidermenin çeşitli yollarını tespit etmiştir.

[Yeni gelir modeli](#), IMF'nin gelir kaynaklarını çeşitlendirmeyi ve bunları IMF'nin yerine getirdiği çeşitli işlevlerle daha uyumlu hale getirmeyi amaçlamaktadır. Yeni modelin kilit unsurlarından biri altın satışlarından elde edilen kârlarla gelir kaynağının yaratılmasıdır.

Ardından bu kaynak yatırım yapılacak fonların kamusal doğasına uygun biçimde yatırımlarda değerlendirilecek ve IMF'nin idari masraflarını karşılamaya yardımcı olacak geliri sağlayacaktır.

Düşük gelirli ülkelerin yararlanması için

Bu yılın başında IMF küresel krizin sert bir biçimde vurduğu ve çoğu Afrika'da bulunan ülkelere borç vermek için 2014'e kadar 17 milyar ABD Doları'nın kullanılmasını kabul etmiştir.

Fon'un artan imtiyazlı kredilerinin faiz oranı maliyetinin karşılanmasına destek vermek için ihtiyaç duyulan 1,5 milyar SDR tutarındaki ek yeni sübvansiyon kaynağını sağlamak üzere bu altın satışlarına bağlı kaynakları içeren bir finans paketi kabul edilmiştir.

Bu makale hakkındaki yorumlarınızı imfsurvey@imf.org adresine gönderebilirsiniz.

Bu, www.imf.org/imfsurvey adresindeki *IMF Survey Magazine*'den bulabileceğiniz bir çeviri makaledir.